

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงของ
คนงาน โรงงานยางแผ่นรมควัน

ผู้เขียน นางสาวประภัสสร อักษรพันธ์

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลอาชีวอนามัย)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระพร สุทธากรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์วารกรณ์ เลิศพูนวิไลกุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานทั้งจากสภาพแวดล้อมการทำงานและสภาพการทำงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนงาน การศึกษาเชิงพรรณนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงของคนงาน โรงงานยางแผ่นรมควัน กลุ่มตัวอย่างเป็นคนงานที่ทำงานใน โรงงานยางแผ่นรมควันขนาดใหญ่ที่มีกระบวนการผลิตยางแผ่นรมควันครบทุกขั้นตอน จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 219 คน รวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) เครื่องเก็บตัวอย่างอากาศ 2) เครื่องตรวจวัดก๊าซในบรรยากาศ 3) แบบประเมินส่วนของร่างกายทั้งหมดอย่างรวดเร็ว และ 4) แบบสัมภาษณ์ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยง ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.96 และทดสอบความเชื่อมั่นในส่วนปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยง ได้ค่าในระดับที่ยอมรับได้ (0.86 และ 0.85) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้เกี่ยวกับการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพในสภาพแวดล้อมการทำงานและสภาพการทำงานของกระบวนการผลิตยางแผ่นรมควัน ดังนี้ ท่าทางการทำงานที่ก้มหรือเงยศีรษะ (ร้อยละ 100.00) เครื่องจักร/เครื่องมือ/ อุปกรณ์ของมีคม (ร้อยละ 87.21) เชื้อรา (ร้อยละ 85.39) สารเคมี (ร้อยละ 82.65) และฝุ่นควัน (ร้อยละ 80.82) จากการสังเกตโดยใช้แบบประเมินส่วนของร่างกายทั้งหมดอย่างรวดเร็ว พบว่า ร้อยละ 47.49 มีความเสี่ยงที่สัมพันธ์กับท่าทางการทำงานอยู่ใน

ระดับสูงมาก ผลการตรวจวัดปริมาณฝุ่นควันและสารเคมีที่เป็นองค์ประกอบของฝุ่นควัน พบว่า ไม่เกินค่ามาตรฐานในทุกจุดเสี่ยงที่ทำการตรวจวัด สำหรับภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการทำงาน พบว่า อาการผิดปกติที่พบบ่อยของแต่ละระบบ มีดังนี้ ระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อ คือ ปวดหรือเมื่อยล้าหลัง (ร้อยละ 63.01) และปวดไหล่ (ร้อยละ 58.90) ระบบทางเดินหายใจ คือ ระคายเคืองจมูก/คอ (ร้อยละ 58.90) และจาม (ร้อยละ 57.99) ระบบประสาท คือ เวียนศีรษะ (ร้อยละ 45.21) และปวดศีรษะ (ร้อยละ 28.31) ระบบผิวหนัง คือ คันบริเวณผิวหนังและเล็บจากการเป็นเชื้อรา (ร้อยละ 26.03) สำหรับการบาดเจ็บจากการทำงานที่พบมากที่สุด คือ น้ำมันก๊าด/น้ำล้างยาง/ฝุ่นแป้งกระเด็นเข้าตาหรือร่างกาย (ร้อยละ 29.22) และเครื่องมือ/อุปกรณ์ของมีคมบาด/ตำ/ทิ่ม/แทง (ร้อยละ 21.00) ส่วนภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากแบบแผนวิถีการดำเนินชีวิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 40.64 มีการรับรู้ภาวะสุขภาพโดยรวมในระดับต่ำ โดยที่ร้อยละ 63.93 รับรู้ว่ามีภาวะเสี่ยงเนื่องจากพฤติกรรมด้านการออกกำลังกายไม่เหมาะสม

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า คนงานโรงงานยางแผ่นรมควันต้องเผชิญกับความเครียดจากปัจจัยคุณภาพชีวิตจากการทำงานและพฤติกรรมเสี่ยงทางด้านสุขภาพที่ควรได้รับการปรับเปลี่ยนอย่างเหมาะสมเพื่อคงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพที่ดี

Thesis Title Occupational Health Hazards and Health Status Related to Risk Among Workers in a Smoked Rubber Sheet Plant

Author Ms. Prapatsorn Aksornpan

Degree Master of Nursing Science (Occupational Health Nursing)

Thesis Advisory Committee

Assistant Professor Dr. Weeraporn Suthakorn Advisor

Associate Professor Waraporn Lertpoonwilaikul Co-advisor

ABSTRACT

Occupational health hazards from both working environment and working conditions are important factors that affect workers health. This descriptive study was aimed to investigate the occupational health hazards and health status related to risk among workers in a smoked rubber sheet plant. The samples consisted of 219 workers in production line of a plant, Nakhon Si Thammarat province. Data collection was conducted from January to March, 2011. The research instruments comprised of 1) air sampling pump 2) ambient air analyzers 3) the Rapid Entire Body Assessment [REBA], and 4) an interview form of occupational health hazards and health status related to risk, which had the content validity confirmed by a panel of experts and its index was 0.96. The reliability of this interview form was also tested and found to be acceptable, with occupational health hazards and health status related to risk receiving score of 0.86 and 0.85 respectively. Data were analyzed using descriptive statistics.

The main results revealed that occupational health hazards of smoked rubber sheet processing units as perceived by the samples included awkward posture with flexion/extension of neck (100.00%), machinery/tools/sharp devices (87.21%), fungi (85.39 %), chemicals (82.65%), and smoke (80.82%). The observation of working posture with the REBA found that 47.49 percent of the study samples had the risk associated with working posture at a very high level.

The amount of smoke and chemicals composition of smoke did not exceed the standard value. With regard to health status related to risk, symptoms or disorders most frequently reported were back pain (63.01%) and shoulder pain (58.90%) for musculoskeletal symptom, nose/throat irritation (58.90%) and sneezing (57.99%) for respiratory symptom, dizziness (45.21%) and headache (28.31%) for neurological symptom, itching from infected to skin and nail (26.03%) for skin symptom, and chemicals splashed into eye or body (29.22%) and cut/pound/pierce from tools or sharp devices (21.00) for work-related injuries. Concerning health status related to risk from lifestyle pattern, it was found that 40.64 percent of the study sample perceived their entire health status at a low level, while 63.93 percent perceived their risk from lifestyle pattern associated with inappropriate exercise behavior.

The results of this study indicate that workers in a smoked rubber sheet plant are at risk from exposure to occupational health hazards and health risk behaviors that should be appropriately modified in order to maintain their health status.